

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор школи

Олена Гніденко

_____ 2019 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
осіб з особливими
освітніми потребами
середньої загальноосвітньої школи
I – III ступенів №126 м. Києва

1–3 класи

Схвалено
на засіданні педагогічної ради
(Протокол № 1 від 30.08. 2019 р.)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для дітей з особливими освітніми потребами

середньої загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 126 м. Києва

1 – 3 класи

Пояснювальна записка

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітню програму для 1 – 2 класів СЗШ № 126 розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти. У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті

класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми рекомендується використовувати **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 1–2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-х класів закладу загальної середньої освіти складає 805 годин/навчальний рік:

- для 1-х класів – 23 години/тиждень, 805 годин/навчальний рік
- для 2-х класів – 25 годин/тиждень, 875 годин/навчальний рік
- для 3-х класів – 25 годин/тиждень, 875 годин/навчальний рік

Навчальний план для 1-3 класів середньої загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 126 м. Києва складений на основі Типового навчального плану Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Савченко О. Я. та додатку 12 до Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688) базового навчального плану початкової освіти для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання (Додаток 1, Додаток 2). Для 1-2 класів – Державного стандарту початкової освіти (2018), типових освітніх програм (наказ МОН України від 21.03.2018 № 268); для 3-4 класів – Державного стандарту початкової загальної освіти (2011 р.), типових освітніх програм (наказ МОН України від 20.04.2018 № 407).

Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової.

Мовно-літературна та іншомовна освітні галузі реалізуються через окремі предмети "Українська мова", "Читання" та "Англійська мова".

Математична освітня галузь у навчальному плані реалізується через предмет "Математика".

Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича освітні галузі реалізується через предмет – "Я досліджую світ".

Фізкультурна освітня галузь реалізується предметом "Фізична культура".

Технологічна освітня галузь реалізується через предмет "Дизайн і технології".

Інформатична освітня галузь реалізується предметом «Інформатика»

Мистецька освітня галузь реалізується предметом "Мистецтво".

У початковій школі здійснюється поділ 1-3 класів на групи при вивченні таких предметів, як *українська мова та англійська мова* відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класах – 35 хвилин, у 2-4 класах – 40 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Варіативна складова навчального плану, враховуючи освітні потреби учнів і бажання батьків використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової (*української мови*). У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години.

Варіативність змісту початкової освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальним тижнем.

Відповідно до статті 20 Закону України «Про освіту» батьки дитини мають право обирати заклад освіти, освітню програму, вид і форму здобуття дітьми освіти відповідного рівня.

Згідно зі статтею 20 Закону у разі звернення особи з особливими освітніми потребами або її батьків до закладу освіти інклюзивна група або клас утворюється в обов'язковому порядку.

Необхідними умовами якісного інклюзивного навчання є:

- визначення особливих освітніх потреб дитини;
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- створення інклюзивного освітнього середовища;
- надання освітніх, психолого-педагогічних послуг;
- здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини протягом усього періоду навчання із залученням батьків до освітнього процесу.

Безпосередня організація інклюзивного навчання здійснюється командою психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП.

Відповідно до висновку ІРЦ, результатів психолого-педагогічного вивчення дитини команда супроводу впродовж 2-х тижнів з моменту початку освітнього процесу складає ІПР дитини з ООП, яка погоджується батьками та затверджується керівником закладу освіти.

При організації інклюзивного навчання у закладі освіти необхідно врахувати, що асистент вчителя не є персональним педагогом для одного чи декількох дітей, він надає допомогу вчителю в організації освітнього процесу в класі, допомагає дітям з ООП концентрувати увагу, сприяє формуванню саморегуляції та самоконтролю у них. Освітній процес в класі з дітьми з ООП, здійснюється вчителем. Асистент вчителя є постійним учасником команди супроводу в закладі освіти.

Директор

Олена Гніденко

Додаток 1

Складений на основі
Типового навчального плану
Типової освітньої програми
для закладів загальної середньої освіти
під керівництвом Савченко О. Я.
та базового навчального плану
початкової освіти
Державного стандарту

Навчальний план осіб з особливими освітніми потребами 1 класів середньої загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 126 м. Києва на 2019 – 2020 навчальний рік

Назва освітньої галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		Кількість годин на рік	
		1-В	Разом	1-В	Разом
Інваріантний складник					
Мовно-літературна, у тому числі:				315	315+35
	Українська мова, Читання	7+1	7+1	245+35	
Іншомовна	Англійська мова	2	2	70	
Математична	Математика	4	4	140	140
Природнича	Я досліджую світ	3	3	105	105
Соціальна і здоров'язбережувальна					
Громадянська та історична					
Технологічна	Дизайн і технології	1	1	35	35
Інформатична					
Мистецька	Мистецтво	2	2	70	70
Фізкультурна*	Фізична культура	3	3	105	105
Усього		20+3	20+3	700 + 105	700 + 105
Варіативний складник					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	Додаткові індивідуальні заняття			805	805
Загальнорічна кількість навчальних годин					
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня		20	20	700	700
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23	23	805	805
Корекційно-розвиткові заняття	заняття з психологом	2	2	70	70
	заняття з логопедом	3	3	105	105

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Директор

Олена Гніденко

Додаток 2

Складений на основі
Типового навчального плану
Типової освітньої програми
для закладів загальної середньої освіти
під керівництвом Савченко О. Я.
та базового навчального плану
початкової освіти
Державного стандарту

Навчальний план осіб з особливими освітніми потребами 2 класів середньої загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 126 м. Києва на 2019 – 2020 навчальний рік

Назва освітньої галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		Кількість годин на рік	
		2 – Б	Разом	2 – Б	Разом
Інваріантний складник					
Мовно-літературна, у тому числі:				350	
	Українська мова, Читання	7+1	7+1	245+35	350+35
Іншомовна	Англійська мова	3	3	105	
Математична	Математика	4	4	140	140
Природнича	Я досліджую світ	3	3	105	105
Соціальна і здоров'язбережувальна					
Громадянська та історична					
Технологічна	Дизайн і технології	1	1	35	35
Інформатична	Інформатика	1	1	35	35
Мистецька	Мистецтво	2	2	70	70
Фізкультурна*	Фізична культура	3	3	105	105
Усього		22+3	22+3	770+105	770+ 105
Варіативний складник					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	Додаткові індивідуальні заняття				
Загальнорічна кількість навчальних годин				875	875
Гранично допустиме тижневе/ річне навчальне навантаження учня		22	22	770	770
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		25	25	875	875
Корекційно-розвиткові заняття	заняття з психологом	3	3	105	105
	заняття з логопедом	3	3	105	105

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Директор

Олена Гніденко

Додаток 3

(складений за таблицею №1 до
Типової освітньої програми
закладів загальної середньої освіти
I ступеня – наказ Міністерства
освіти і науки України
від 20.04.2018 № 407)

Навчальний план осіб з особливими освітніми потребами 3 класів середньої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 126 м. Києва на 2019 – 2020 навчальний рік

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		З – Б	Разом
Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	7+1	7+1
	Іноземна мова	2	2
Математика	Математика	4	4
Природознавство	Природознавство	2	2
Суспільствознавство	Я у світі	1	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво, образотворче мистецтво	1 1	1 1
	Технології	Трудове навчання	1
Здоров'я і фізична культура	Інформатика	1	1
	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура**	3	3
Усього		22+3	22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26	26
Корекційно-розвиткові заняття	заняття з психологом	3	3
	заняття з логопедом	2	2

* Заклад загальної середньої освіти обрав окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Директор

Олена Гніденко